

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Jeremia 31, 18 - 20
Ochtenddienst
H. Avondmaal

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen: Psalm 148 : 1 en 5**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen: Gezang 156 : 1- 4**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing: Jeremia 31 : 10 - 17**
8. **Tekst: Jeremia 31 : 18 - 20**
9. **Woordbediening**
10. **Zingen: Psalm 90 : 6 en 8**
11. **Dankzegging en voorbede**
12. **Collecte**
13. **Zingen : Psalm 34 : 6 en 7**
14. **Klaarmaken tafel: Gezang 179b**
15. **Tijdens viering : Psalm 32, Gezang 155, Lied 481**
16. **Slotzang: Gezang 69**
17. **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Bekering is nodig. Een christelijk leven zonder bekering bestaat niet. **[Bekering nodig]**

De oproep tot bekering moet ook geregeld vanaf de kansel klinken. In de kerkelijke pers kunnen we geregeld bijdragen lezen waarin zorg wordt uitgesproken over het feit dat ze deze oproep te weinig horen. Nu is het niet aan mij om daarover te oordelen, want ik hoor niet zoveel preken van collega's. Maar het zou me niet verbazen als er in ieder geval een kern van waarheid in deze klacht zit. En ergens is dat ook wel te begrijpen. Want bekering gaat natuurlijk niet direct gepaard met plezierige gevoelens. Want bekering betekent dat je terugkeert van een weg die je was ingeslagen. Je keert daar van terug omdat je ervan overtuigd bent geraakt dat dat niet de goede weg was. Je had het verkeerd gedaan en dat moet je nu toegeven. Misschien hadden mensen je wel gewaarschuwd, maar heb je niet willen luisteren. En nu moet je toegeven dat die mensen toch gelijk hadden. Het is al pijnlijk genoeg om dat tegenover jezelf toe te geven. Maar het is nog lastiger om het tegenover die mensen toe te geven. Je toch het gevoel dat je gezichtsverlies lijdt. Je moet misschien zelfs je schuld belijden tegenover die mensen. Omdat ze geleden hebben onder jouw keuze. Je hebt ze pijn en verdriet gedaan. Je moet in zekere zin door het stof gaan. **[Schaamte en schuld]** Op het moment dat je beseft dat je het verkeerd doet heb je twee mogelijkheden: je verharden en doorgaan op de ingeslagen weg of je bekeren.

In het Oude Testament lezen we hier veel over. Over het volk van Israël dat zich tegen de HERE verhardt. Het volk weigert te luisteren naar de profeten van de HERE die het volk waarschuwen en het oproepen om niet langer achter de afgoden aan te lopen en weer de HERE te gaan zoeken. Deze waarschuwingen gingen vaak gepaard met aankondigingen van straffen als ze niet zouden luisteren. Jullie kennen dat ook wel jongens en meisjes. Niet dat er een profeet komt, maar wel dat je wordt gewaarschuwd als je ongehoorzaam bent. Stel dat je je zusje of broertje zit te klieren dan waarschuwt mama of papa en zegt dat je daarmee moet stoppen. En als je dan toch doorgaat dan krijg je een waarschuwing en dan wordt erbij gezegd welke straf je krijgt als je toch doorgaat. Bijvoorbeeld dat je de rest van de dag niet meer op je Nintendo DS of achter de computer mag. Vaak is een dergelijke waarschuwing wel genoeg. Tenminste als je gemerkt hebt dat papa en mama het ook echt menen. Dan ga je wel nadenken en meestal

stop je dan wel, omdat je die straf niet wil. Zo waarschuwde de HERE Israël ook. Maar vaak wilde het volk toch niet luisteren. Ook niet als God met vreselijke straffen dreigde. Dat bijvoorbeeld een vreemd volk zou komen en hun zou wegvoeren naar een vreemd land. Zo had God het volk Israël gewaarschuwd, maar toch hadden ze zich niet bekeerd, maar waren gewoon doorgegaan met zondigen. **[Straffen mho bekering]** En dus was er gebeurd wat de HERE ze had gezegd. De HERE had ze gestraft. Ze waren weggeleid naar een vreemd land en daar hadden ze het moeilijk. Heel moeilijk. En ze hebben verdriet over hoe ze zich in het verleden gedragen hebben.

De HERE hoort hoe ze treuren over hun stommiteiten en koppigheid van vroeger. De HERE zegt dat ook: 'Ik heb wel gehoord hoe Efraïm treurt'. Efraïm is een andere naam voor het Tienstammenrijk. **[Efraïm]** Dat ook wel vaak met Israël wordt aangeduid. In onderscheid van het Tweestammenrijk dat vaak met de naam Juda wordt aangeduid. Het mag opmerkelijk genoemd worden dat hier de naam van Efraïm valt. Want Jeremia was profeet in het Tweestammenrijk en het noordelijke rijk was al honderd jaar geleden opgehouden te bestaan. En de verstandhouding tussen die twee rijken was niet denderend geweest in de eeuwen daarvoor. Maar voor de HERE telt dat natuurlijk niet. Ook de kinderen van Efraïm waren kinderen van het verbond. Kinderen van Abraham, Izaäk en Jacob. En de HERE is blij als hij Efraïm hoort treuren. Want Efraïm is eindelijk tot bezinning gekomen. Want duidelijk blijkt uit zijn woorden. Hij klaagt niet en hij maakt God geen verwijten vanwege het feit dat hij in deze ellende moet leven. Hij kijkt met eerlijke ogen naar zijn daden uit zijn verleden en erkent dat hij er een puinhoop van heeft gemaakt in het verleden. Hij draait er ook geen doekjes om. Hij zegt: "Ik ben tot inkeer gekomen, ik sla mijzelf nu ik mijn hart doorzie." Hij slaat zichzelf zouden we zeggen voor zijn hoofd: "Hoe kon ik zo stom zijn?" Waarom heb ik niet geluisterd? Want nu ziet hij in hoe donker het in zijn hart was. En dan vervolgt hij: "Ik ben vol berouw, ik schaam mij diep, ga gebukt onder de zonden van mijn jeugd." Deze zin bevestigt dat de vorige zin oprecht was. Dat hij echt zijn hart heeft doorzien en tot het besef is gekomen hoe verkeerd en dwaas hij bezig is geweest. Hier wordt niet oppervlakkig naar vergeving gezocht zonder dat het hart gebroken is. **[In ballingschap]** Hier gaat iemand oprecht op de knieën, omdat hij vindt dat hij God zijn schuld moet belijden. Dat wil hij God laten weten: "HERE, ik heb het verkeerd gedaan. U had gelijk, maar ik wilde niet naar U luisteren. Ik draag daar nu de gevolgen van. En dat heb ik

verdiend. U hebt mij geslagen als een jonge os, die nog niet afgericht is en nog moet leren gehoorzamen." Ook smeekt hij God of hij terug mag keren tot Hem. 'Breng mij bij u terug, laat mij terugkeren, want U, HERE, bent mijn God."

Dit kind van God, dat zo lang dwars en ongehoorzaam is geweest, vraagt de HERE of hij terug mag komen bij God. Hebben jullie, jongens en meisjes, een idee wat God zal zeggen? Zal God zeggen: "Wegwezen jij, je hebt genoeg kansen gehad. Ik heb je jarenlang gewaarschuwd door mijn profeten. Maar jullie hebben niet naar ze geluisterd. Nee, jullie hebben sommigen zelfs vervolgd en gehaat. Ik heb het al lang helemaal gehad met jullie. Die straf hebben jullie verdiend. Hoepel maar op. Jullie wilden niet naar Mij luisteren. Nu luister Ik niet naar jullie." [Mag Efraïm terug?] Zal God dat zeggen, jongens en meisjes? Weten jullie nog hoe dat bij de verloren zoon uit de gelijkenis. Die was ook zo ongehoorzaam en dwars geweest. Die had zijn vader ook zoveel verdriet gedaan. Maar die ging toen hij midden in de ellende zat ook nadenken over wat hij had gedaan. Hij ging terug naar huis. Naar zijn vader die hij zoveel verdriet had gedaan. En wat deed zijn vader die hij de jongen zag aankomen? Ging hij snel naar binnen, zodat de jongen hem zou moeten zoeken? Zei hij tegen zijn knechten dat hij niet met dat rotjoch wilde praten? Dat hij weer op kon hoepelen? Nee hè, de vader ging de jongen tegemoet en ze vielen elkaar in de armen. En toen de jongen zijn schuld had beleden, zei de vader tegen de knechten dat ze nieuwe kleren voor zijn zoon moesten halen. Ook moesten ze ervoor zorgen dat ze feest konden vieren. Want de jongen was dood, maar was tot leven gekomen. Hij was verloren, maar is gevonden.

Zo is God. Hij wil niet dat zijn kinderen verloren gaan. Ook Efraïm niet. Ook al heeft God hem zwaar gestraft. Maar God heeft daar geen plezier in. Als een goede Vader straft God alleen als het moet. En dan niet uit onmacht of frustratie. Nee, God straft om zijn kinderen op te voeden, wijsheid bij te brengen, ze hun plek te leren. Maar als God ziet dat Hij dat met zijn straf heeft bereikt en zijn kind zich heeft bekeerd, dan kan God niet boos blijven. [Doel bereikt] Integendeel, dan is Hij blij. De HERE reageert in Jeremia 31 net zo als de vader uit de gelijkenis van de verloren zoon. Hij zegt: "Is Efraïm niet mijn geliefde zoon, is hij niet mijn oogappel? Telkens als Ik over hem spreek rijst zijn beeld in mij op, dan raak ik diep bewogen." Dat zijn tedere woorden van een vader die zijn kind mist. Zijn hart gaat naar zijn kind uit en het beeld van zijn kind verschijnt voor hem als Hij over hem spreekt. Hier spreekt het verlangen van de

HERE uit om met zijn kind op te trekken. En de conclusie van God als Hij zo nadenkt over wat Efraïm zegt en wat er in zijn hart leeft, dan is zijn conclusie: "Ik móet Mij over hem ontfermen." God kan de smeekbede van Efraïm om hem te laten terug keren naar zijn Vader die negeren. Zijn hart staat Hem dat niet toe. Daar borrelt de ontferming en liefde voor dit kind in op en God houdt het niet tegen. **[God ontfermt]**

Wat een fantastische God is Hij toch. En als wij vandaag hier in de kerk zijn en straks het Heilig Avondmaal vieren, dan naderen we dus tot dezelfde God als Efraïm. En volgens Gods eigen belofte bij onze doop gedaan zijn ook wij zijn kinderen. Net als Efraïm. En die God tot wie we vandaag naderen is dezelfde als waar Jeremia meer dan 2500 jaar over profeteerde. En wat Hij bij ons wil zien is nog precies hetzelfde: Hij wil kinderen zien die naar hun God verlangen en die er verdriet van hebben dan ze tegen de woorden van hun Vader in zijn gegaan. Ja, dan moet je je fouten en schuld onder ogen zien en daarvoor uitkomen. Dat voelt op zich niet fijn. Dat brengt gevoelens van schaamte, pijn en verdriet met zich mee. Maar tegelijkertijd ruimt het zo op. **[Bekering geeft ruimte]** Schept het zoveel ruimte. Zorgt het ervoor dat je weer vrij adem kunt halen. Je kunt je weer geborgen voelen bij God. Je geloofsleven gaat niet langer achteruit omdat je je hart voor God hebt afgesloten. En dat is toch wat de Heer Jezus wil bereiken toen Hij het Heilig Avondmaal voor zijn kerk instelde. Dat wij nooit er nooit aan twifelen dat Hij echt voor onze zonden gestorven is en wij in Hem kinderen van God zijn. Hij drukt het ons op het hart: belijd je zonden en erken je schuld en kom bij Mij, zodat we samen in het huis van mijn Vader kunnen wonen en de Heilige Geest je hart verder kan vernieuwen. Laten we dus onze trots overboord zetten, als dat nodig is, en samen redding en geluk zoeken bij Jezus Christus. Tot blijdschap van onze hemelse Vader, zijn Zoon en de Geest en tot verlossing van onszelf.

Amen